

Διδαχή

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΙΕΡΟΥ ΝΑΟΥ ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΕΩΣ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ
Δελφών & Μιαούλη | Τ.2310 828 989 | www.inmetamorfoseos.gr

ΕΤΟΣ 3^ο | 24 Δεκεμβρίου 2023 | Αρ. Φύλλου 157

ΚΥΡΙΑΚΗ ΠΡΟ ΤΗΣ ΧΡΙΣΤΟΥ ΓΕΝΝΗΣΕΩΣ

Σχόλιο στο Ευαγγελικό Ανάγνωσμα: Μθ. 1,1-23

Επειδή η περικοπή είναι μεγάλη δεν θα παραθέσουμε την μετάφρασή της στη δημοτική, όπως συνήθως, αλλά θα μπορούμε απευθείας στην εγγύτερη προσέγγισή της.

Η σημερινή Περικοπή περιλαμβάνει δύο θέματα: Το πρώτο είναι το κατά σάρκα γενεαλογικό δέντρο του Χριστού και το δεύτερο η αφήγηση της εκ Πνεύματος Αγίου και εκ Παρθένου Μαρίας γέννησής του.

Προσέγγιση του γενεαλογικού δέντρου του Ιησού

α) Γενεαλογικό δέντρο του Κυρίου εκτός από τον Ευαγγελιστή Ματθαίο παραθέτει και ο Ευαγγελιστής Λουκάς με μικροδιαφορές στα ονόματα, κυρίως όμως με διαφορά στο σκοπό, για τον οποίο θα μιλήσουμε πιο κάτω.

β) Ο χαρακτηρισμός όλου του γενεαλογικού δέντρου ως Βίβλου Γενέσεως Ιησού Χριστού, αποτελεί συνειδητή επιλογή του Ματθαίου, με την οποία επιθυμεί να τη συνδέσει με την Παλαιά Διαθήκη. Κάτι τέτοιο δικαιολογείται ιδιαίτερα αν λάβουμε υπόψη μας ότι το Ευαγγέλιο αυτό απευθύνεται πρώτιστα στους Χριστιανούς τους προερχόμενους από την περιτομή, οι οποίοι είχαν

στενή σχέση με την Π. Διαθήκη. Άλλωστε, η Καινή Διαθήκη γενικά αποτελεί συνέχεια της Παλαιάς.

γ) Ο Ευαγγελιστής Ματθαίος ξεκινάει από τον Αβραάμ και καταλήγει στον Ιωσήφ τον μνήστορα. Ο Λουκάς πορεύεται αντιστρόφως. Ξεκινάει από τον Ιωσήφ, ανάγεται στον Αβραάμ, στον Αδάμ και καταλήγει στον Θεό. Ο Ματθαίος, με άλλα λόγια, απευθυνόμενος, όπως είπαμε, στους Χριστιανούς εξ Ιουδαίων αρχίζει τη γενεαλόγηση του Ιησού από τον πρώτο πατριάρχη των Εβραίων, τον Αβραάμ, δηλώνοντας την εκπλήρωση των υποσχέσεων του Θεού σ' αυτόν, στο πρόσωπο του Χριστού. Ο Λουκάς, γράφοντας το Ευαγγέλιό του ευρύτερα για τους εθνικούς, συνδέει τον Ιησού με την συνολική ιστορία της Θείας Οικονομίας. Νοιάζεται να εντάξει τον Χριστό στην εν γένει ανθρωπότητα που ξεκινάει από τον Θεό, τον πρώτο άνθρωπο, τον Αδάμ και τους μετά από αυτόν.

δ) Κυρίαρχο πρόσωπο στο γενεαλογικό δέντρο δεν είναι άλλο παρά το πρόσωπο του Ιησού. Τέτοια γενεαλογικά δέντρα ή τέτοιους προγονικούς καταλόγους ονομάτων τηρούσαν όλοι οι Εβραίοι μάλλον από την εποχή της Βαβυλώνιας αιχμαλωσίας. Οι καταστάσεις αυτές τηρούνταν για δύο λόγους : πρώτον γιατί όλοι είχαν έντονη την προσδοκία του Αυτρωτί, που ήταν άγνωστο από ποια οικογένεια θα προερχόταν και δεύτερον για να διαφυλαχθεί το γένος τους από επιμειξίες. Οι Ευαγγελιστές ασφαλώς βρήκαν τους καταλόγους αυτούς στην οικογενειακή παράδοση του Χριστού.

ε) Ο γενεαλογικός κατάλογος του Ματθαίου προκαλεί σε πολλούς, που τον ακούνε, εντύπωση όχι τόσο για τα πολλά Εβραϊκά ονόματα, που αυτός περιέχει, όσο για το επαναλαμβανόμενο μονότονο ρήμα «ἐγέννησε» που συνδέεται με άνδρες, οι οποίοι γεννούν. Για όσους τυχόν δεν ξέρουν αυτή τη λεπτομέρεια λέμε ότι αυτό το ρήμα ορθά χρησιμοποιείται για τους άντρες, γιατί ο άνδρας γεννά, ενώ η γυναίκα τίκτει.

στ) Ο πιο κατάλληλος τίτλος αυτού του γενεαλογικού δέντρου, που ο Ματθαίος μας παραθέτει, θα ήταν: η γενεαλογία του αγενεαλόγητου. Γιατί ο Χριστός δεν έχει ούτε αρχή ούτε τέλος. Είναι αιώνιος και απεριγράπτος. Συνεπώς, δεν γενεαλογείται. Η γενεαλογία του μοιάζει με ρυάκι που εκβάλλει σε ποταμό. Μπήκε στην ιστορία των ανθρώπων από άκρα ταπεινώση.

ζ) Σαράντα δύο ονόματα πατριαρχών, βασιλιάδων και αρχιερέων διαδέχονται το ένα το άλλο, υπακούοντας σε ένα εκτυλισσόμενο με απόλυτη ακρίβεια και συνέπεια θεϊκό σχέδιο που αποβλέπει στη γέννηση του Μεσσία

Χριστού. Αυτή η διαδοχή γενεών χωρίζεται σε τρεις δεκατετράδες. Σε όλες αυτές η ίδια υπόσχεση αποστολής λυτρωτή Μεσσία δινόταν. Με το τέλος της τρίτης δεκατετράδας γενεών η υπόσχεση πραγματοποιείται. Γεννιέται ο Χριστός από την Παρθένο Μαρία.

η) Είναι αξιοσημείωτο ότι στην πρώτη δεκατετράδα μνημονεύονται τέσσερεις γυναίκες με βεβαρυμένο προφίλ, διαβεβλημένες και ταυτόχρονα αλλοεθνείς (Θάμαρ, Ραχάβ, Ρουθ, Βηρσαβεέ). Αντίθετα παραλείπονται άλλες πιστές και ενάρετες γυναίκες (Σάρρα, Ρεβέκκα, Ραχίλ). Η παρουσία των τεσσάρων πρώτων έρχεται σε αντίθεση με τον βασικό λόγο ύπαρξης γενικά των γενεαλογιών που είπαμε: δηλαδή για αποφυγή επιμειξιών και για την αγωνιώδη διατήρηση της φυλετικής καθαρότητας των Ιουδαίων. Δείχνει όμως ξεκάθαρα ότι στο σχέδιο του Θεού δεν υφίσταται τέτοια σκοπιμότητα. Πάνω και πέρα από ανθρώπινα κριτήρια και ανθρώπινες συμβάσεις υπάρχει η αγάπη του Θεού για τη σωτηρία όλου του κόσμου. Και η Θεοτόκος ήταν άσημη προέλευσης και καταγωγής. Όμως υπήρξε το «κρίνον τὸ εὖοσμον» που ήλκυσε τον Θεό επάνω του. Το βάρος πέφτει στη θεία εκλογή και όχι στις ανθρώπινες προϋποθέσεις.

θ) Και οι άνδρες του γενεαλογικού δέντρου του Κυρίου δεν είναι όλοι αυτοί που θα έπρεπε. Πολλοί από αυτούς ήταν σκληροί και βίαιοι φίλοι των ψευδοπροφητών και διώκτες των φίλων του Θεού. Και άλλα επίμεμπτα πράγματα μπορούμε να επισημάνουμε στο γενεαλογικό αυτό κατάλογο του Ιησού. Όλα αυτά τα αρνητικά δηλώνουν, ότι το σχέδιο και η αγάπη του Θεού νικούν και παραμερίζουν τα ανθρώπινα: την ανθρώπινη αναξιοσύνη και τις ανθρώπινες αδυναμίες.

ι) Από το γενεαλογικό δέντρο, ιδιαίτερος από τις δύο τελευταίες παρατηρήσεις μας προκύπτει ότι σκοπός της έλευσης του Χριστού στον κόσμο δεν είναι πολύ στενά ο περιούσιος λαός του Ισραήλ, αλλά η Εκκλησία του, ο νέος δηλαδή Ισραήλ. Ο γεννηθείς, με άλλα λόγια, καλεί άνευ διακρίσεων όλη την ανθρωπότητα προς την οποία προσφέρεται με άπλετη αγάπη.

Σύντομη προσέγγιση της γέννησης του Χριστού

α) Όλες οι αφηγήσεις της γέννησης και της παιδικής ηλικίας του Χριστού τελούν υπό τη σκιά του Σταυρού και του Πάθους του Χριστού. Αυτός ο λόγος μας είναι δύσκολος να κατανοηθεί. Είναι όμως αληθινός. Με άλλα λόγια, σε όλες αυτές τις αφηγήσεις οι Ευαγγελιστές εκφράζονται με τρόπο που θυμίζει τα γεγονότα της σταύρωσης και της ταφής του Κυρίου.

Βλέπουν τη γέννηση με τα γυαλιά του πάθους. Διηγούνται τη γέννηση του Θεού επηρεαζόμενοι από το άδοξο, σταυρικό του τέλος, το οποίο γνωρίζουν. Το ίδιο κάνει η υμνολογία και η αγιογραφία των ημερών αυτών.

β) Ο Ευαγγελιστής δυναμικά εισάγει την εν Πνεύματι γέννηση του Χριστού. Ο Θεός επεμβαίνει και πάλι στην ιστορία των ανθρώπων, όπως και κατά την πρώτη δημιουργία. Με τη γέννηση του Θεανθρώπου αρχίζει για την ανθρωπότητα μια εντελώς νέα εποχή. Ο Χριστός, ως άνθρωπος, είναι τελειότερος από κάθε άποψη και από το προ της πτώσης άνθρωπο, γιατί δεν είχε ανάγκη του αγώνα που έπρεπε να κάνει αυτός ώστε να φτάσει στο καθ' ομοίωσιν. Γι' αυτό ο Χριστός είναι το αρχέτυπο (=πρότυπο, υπόδειγμα) του ανθρώπου. Αυτό αποτελεί τον ακρογωνιαίο λίθο της Εκκλησίας μας.

γ) Ο δίκαιος Ιωσήφ αυτή την εν Πνεύματι γέννηση του Χριστού δυσκολεύεται να εννοήσει. Αμφιβάλλει και ταράσσεται. Εκπροσωπεί όλους εκείνους που δυσκολεύονται να δεχθούν μια άλλη γέννηση, πέραν της περπατημένης. Αποδεικνύει όμως, έτσι και την αθωότητά του.

δ) Ο Χριστός με τη γέννησή του είναι και σωματικά μεταξύ των ανθρώπων. Γίνεται αυτό που σημαίνει το όνομα Εμμανουήλ, που προφητεύθηκε από τον Ησαΐα. Αυτό το όνομα σημαίνει: ο Θεός μεταξύ μας. Ήρθε αυτεπάγγελα κοντά μας. Δεν τον κάλεσαν οι αξιόσυνες μας. Ο Χριστός βαδίζει και εν σαρκί τα μονοπάτια του ανθρώπου. Ομιλεί τη γλώσσα του. Είναι όμοιος κατά πάντα με τον άνθρωπο. Εκπληρώνονται έτσι οι επαγγελίες του Θεού στην Π. Διαθήκη. «Μεθ' ἡμῶν ὁ Θεός», λοιπόν. Γι' αυτό και χαιρόμαστε και σκιρτούμε εόρτια.

Επίλογος

Το μυστήριο της ενανθρώπισης εμείς οι άνθρωποι της Εκκλησίας δεν το περιεργαζόμαστε. Μπροστά του ταπεινά γονατίζουμε και το προσκυνούμε. Αυτό το σωματικό γονάτισμα ας εκφράζει την παντοτινή πνευματική μας υπόκλιση στον γεννηθέντα Χριστό. Ας τον προσκυνούμε και ας τον δοξολογούμε πρώτον γιατί συμπεριέλαβε όλους εμάς και τον καθένα μας στο λαό του, στην Εκκλησία του. Ας τον ευχαριστούμε γιατί είναι κοντά μας. Γιατί μας προσφέρει το λόγο του, που μας διεγείρει πάντα στο καλό· γιατί είναι λόγος σωτηρίας και αλήθειας. Μα κυρίως γιατί το σώμα του, που γευόμαστε στην Ευχαριστία, μας τρέφει, μας αυξάνει και μας κρατάει νηφάλιους. Προσβλέποντας προς τη βασιλεία του, την οποία προγευόμαστε στην Ευχαριστία και την οποία αναμένουμε με λαχτάρα ακόρεστη στα Έσχατα.

π. Ι. Σ